

PENITENCIARELE DIN EUROPA: ȘTIRI JURIDICE INTERNE

În această compilație, **Rețeaua Europeană a avocaților pentru drepturile deținuților (European Prison Litigation Network)**, membrii și partenerii săi își propun să informeze juriștii naționali și organizațiile societății civile din întreaga Europă cu privire la cele mai importante evoluții juridice în materie penitenciară. Sperăm că acest lucru vă va permite să identificați mai bine tendințele europene și să le folosiți în practica dumneavoastră juridică. Compilația acoperă **14 state membre ale Uniunii Europene, precum și Ucraina, Moldova, Marea Britanie și Rusia.**

Așteptăm cu interes sugestiile dumneavoastră cu privire la modul în care putem face această compilație cât mai utilă pentru dumneavoastră.

PREZENTARE GENERALĂ A NOUȚĂILOR JURIDICE DIN DOMENIUL PENITENCIAR ÎN PERIOADA FEBRUARIE 2022-DECEMBRIE 2023

ALTERNATIVE LA DETENȚIE ■ În **Grecia**, condițiile detaliate pentru munca în folosul comunității, ca alternativă la pedeapsa cu închisoarea, au fost introduse prin decret ministerial, permițând aplicarea practică a noului sistem, care a fost introdus în noul Cod penal elen, în 2019.

CONDIȚII DE DETENȚIE ■ În **Bulgaria**, o instanță administrativă [a extins sfera de protecție oferită deținuților](#), prin creșterea numărului de elemente ale mediului penitenciar care pot constitui tratamente inumane și degradante, inclusiv fumatul pasiv.

În **Franța**, cea mai înaltă instanță administrativă [a respins o cerere de măsuri provizorii formulată de ONG-ul internațional International Prison Watch \(OIP-SF\)](#) pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție într-un penitenciar din Guyana Franceză. Această decizie, care este în concordanță cu jurisprudența anterioară a celor mai înalte instanțe franceze, indică faptul că nu există un remediu preventiv eficient la dispoziția deținuților pentru a pune capăt condițiilor inadecvate de detenție.

În **Polonia**, ministrul adjunct al justiției l-a informat pe Comisarul pentru drepturile omului că a fost evaluată pozitiv propunerea sa [de a adăuga suțienele la tipul de lenjerie intimă pe care administrația penitenciarelor ar trebui să le furnizeze femeilor deținute](#), atunci când acestea nu au propria lenjerie intimă sau când aceasta este improprie pentru utilizare.

În **Belgia**, mai mulți primari au dispus directorilor de penitenciare să nu depășească capacitatea maximă a unității lor și să elimine practica deținuților de a dormi pe saltele pe podea. Tot în Belgia, Curtea Supremă a declarat că instanțele de anchetă pot evalua condițiile de detenție din centrele de arestare preventivă și, dacă este necesar, să dispună transferul deținutului într-o altă instituție penitenciară.

În **Ungaria**, un decret al Ministerului de Interne limitează tipul de dispozitive electrice pe care deținuții le pot păstra în celule.

REGIMURI DE DETENȚIE ■ În **Spania**, camera penală a Curții Supreme [a stabilit că recursurile depuse de procurorul general împotriva unei decizii de plasare a deținuților condamnați pentru infracțiuni grave în regim de tip deschis prezintă efectele condiției suspensive.](#) În felul acesta, Curtea Supremă unifică abordarea sistemului judiciar în această chestiune.

În **Lituania**, [a fost creat al șaselea centru de reabilitare pentru persoanele condamnate](#). Obiectivul principal al caselor de tranziție este de a pregăti deținuții pentru eliberare, prin intermediul activităților de reintegrare. În **Italia**, Curtea Supremă [a respins recursul formulat de un deținut, găsit vinovat de acte teroriste legate de mișcarea anarhistă, împotriva aplicării regimului "strict de detenție"](#) (cunoscut sub denumirea de regimul "41-bis", de la articolul specific din legea care îl reglementează). Cazul evidențiază condițiile stricte de viață pe care regimul le presupune și constituționalitatea sa îndoielnică, devenit astfel un subiect central al dezbaterilor publice, precum și al discursului în rândul cercetătorilor și profesioniștilor din domeniul juridic din Italia.

EXTRĂDAREA ■ În **Bulgaria**, o instanță regională [a refuzat extrădarea unui deținut, solicitată de Federația Rusă](#), pe motiv că acesta ar putea fi expus la tortură și rele tratamente în Rusia. Decizia instanței de judecată se referă, printre altele, la un raport privind situația drepturilor omului și a statului de drept în Rusia, întocmit de ONG-ul Comitetul Helsinki din Bulgaria.

SĂNĂTATE ■ În **Republica Moldova**, Ministerul Justiției a adoptat un plan de acțiune care detaliază măsurile ce urmează să fie luate în 2023 în domeniul asistenței medicale în penitenciare, precum și un [Regulament cu privire la organizarea asistenței medicale a deținuților în instituțiile penitenciare](#).

În **Portugalia**, guvernul a înființat un grup de lucru însărcinat cu pregătirea unui [plan operațional pentru sănătate în sistemul penitenciar portughez, pentru perioada 2023–2030](#), cu scopul de a consolida asigurarea asistenței medicale în instituțiile de detenție.

În **Ungaria**, un decret al Ministerului de Interne a creat "serviciul de îngrijire la domiciliu" pentru deținuții grav bolnavi.

DEȚINUȚII STRĂINI ■ În **Ungaria**, un decret guvernamental introduce norme specifice privind transferul deținuților din afara Ungariei în altă țară. Deținuții străini reprezintă 15% din totalul populației penitenciare din Ungaria.

LGBTQIA+ ■ În **Germania**, amendamentele propuse la legile privind penitenciarele din Hamburg au drept scop [de a lua în considerare autopercepția deținuților cu privire la identitatea lor de gen](#).

CONDAMNĂRI PE VIAȚĂ ■ În **Republica Moldova**, [o grevă a foamei, declansată de 28 de deținuți condamnați pe viață](#), a determinat Ombudsmanul să elaboreze un raport special privind situația acestora.

NUTRIȚIA ■ În **Austria**, Tribunalul Regional Superior din Viena a declarat că dreptul unui deținut de a primi cantități corespunzătoare de hrană, care să respecte standardele nutriționale și care să fie servită la orele din zi în care se obișnuiește în general să se ia masa, [a fost încălcat în cazul unui deținut care a primit cina la ora 10:45 dimineața](#). Instanța și-a întemeiat decizia pe fapte științifice privind nutriția și pe practicile din sectorul comerțului cu amănuntul și al gastronomiei.

În **Ungaria**, [suma alocată de guvern instituțiilor penitenciare pentru asigurarea hranei deținuților a fost majorată, ca urmare a inflației ridicate din țară](#). Potrivit observatorilor, deși necesară, majorarea rămâne insuficientă pentru a se asigura că toți deținuții primesc hrană de calitate suficientă, de trei ori pe zi, în funcție de nevoile lor.

DETENȚIA PREVENTIVĂ ■ În **Austria**, Curtea Constituțională [a abrogat, ca fiind neconstituțională, o dispoziție din Codul de procedură penală, care prevedea că arestul preventiv trebuie să fie impus](#) în toate cazurile care implică o infracțiune cu o pedeapsă minimă obligatorie de zece ani, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite anumite condiții specifice. Această cerință urmează un raționament opus celui privind impunerea arestului preventiv în cazul altor infracțiuni.

În **Polonia**, Ministerul Justiției l-a informat pe Comisarul pentru Drepturile Omului că [nu intenționează să ia măsuri pentru a pune în aplicare două hotărâri ale Tribunalului Constituțional](#), subliniind necesitatea de a reforma un sistem de detenție preventivă care a devenit tot mai punitiv pe parcursul anilor.

POLITICA PENITENCIARĂ ■ În **Lituania**, Departamentul penitenciarelor și instituțiile subordonate acestuia au fost centralizate într-o singură entitate juridică: Serviciul penitenciar. Această reformă ar trebui să ducă la reducerea unităților structurale individuale ale penitenciarelor cu 40% în ceea ce privește instituțiile penitenciare și cu 55% în ceea ce privește posturile de conducere. De asemenea, în **Lituania**, [noul Cod de executare a pedepselor a intrat în vigoare](#) la 1 ianuarie 2023 și a adus o serie de schimbări pozitive în ceea ce privește drepturile deținuților în domeniul vieții private și de familie, al muncii și al eliberării anticipate.

În **Ucraina**, guvernul a adoptat o [strategie de reformă a sistemului penitenciar](#) pentru perioada 2022-2026, precum și un plan de acțiune pentru punerea în aplicare a acesteia.

STATISTICI DIN PENITENCIARE ■ În **Republica Moldova**, utilizarea din ce în ce mai frecventă a legii amnistiei, adoptată în 2021, [nu a dus la o scădere a supraaglomerării penitenciarelor, care afectează o treime din cele 18 penitenciare din țară](#). Statisticile viitoare ar putea arăta o imagine și mai sumbră în urma restabilirii, printr-un ordin al Ministerului Justiției, a [calculării capacității unei instituții penitenciare, folosind un standard de 4 metri pătrați per deținut](#).

În **Portugalia**, statisticile recente arată că populația penitenciară, care a scăzut în timpul pandemiei COVID-19, [a revenit la nivelul de dinaintea pandemiei, cu peste 12.000 de deținuți](#) înregistrați în decembrie 2022.

În **Republica Cehă**, Ministerul Justiției a propus un plan de acțiune care vizează [înlocuirea pedepselor privative de libertate cu sancțiuni financiare pentru infracțiuni minore](#), cu scopul de a reduce densitatea penitenciarelor - una dintre cele mai ridicate din UE.

PENITENCIARE PE TIMP DE RĂZBOI ■ În **Rusia**, recrutarea deținuților pentru a purta război alături de forțele rusești din Ucraina a fost preluată de Ministerul rus al Apărării. Înainte de aceasta, deținuții erau recrutați de către compania militară privată Wagner. [Deținuții detașați în Ucraina au suferit pierderi uriașe](#) (aproximativ 30.000, dintre care 9.000 au fost uciși).

VIAȚA PRIVATĂ ȘI DE FAMILIE ■ În **Lituania**, modificările aduse [Codului de executare a pedepselor](#) și [Legii privind executarea pedepsei cu detenția preventivă](#) permit directorilor de penitenciare să ia măsuri care îngăduiesc drepturile deținuților la corespondență, convorbiri telefonice și vizite, să suspende drepturile deținuților de a pleca în concediu și să limiteze contactele deținuților cu alți deținuți.

DREPTURI PROCEDURALE ■ În **Germania**, Curtea Constituțională Federală a stabilit [standarde procedurale ridicate pentru deținuții care doresc să solicite măsuri provizorii](#).

În **Bulgaria**, o instanță administrativă [a acordat o compensație foarte mică pentru încălcări relativ grave ale drepturilor deținuților](#), de exemplu, deținuții care au fost ținuți în condiții necorespunzătoare. Această hotărâre consolidează o jurisprudență a instanțelor administrative naționale, care face ineficientă calea de atac compensatorie recent introdusă în materie penitenciară.

În **Grecia**, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă Civilă și Penală din Grecia a emis două circulare privind interpretarea și aplicarea dreptului la o cale de atac efectivă în cazurile legate de condițiile de detenție.

Acestea se referă la [gestionarea sesizărilor deținuților care se plâng de abuzuri din partea funcționarilor de stat](#), precum și la [importanța jurisprudenței CtEDO în determinarea standardelor acceptabile ale condițiilor de detenție și a măsurilor de remediere](#), inclusiv a compensațiilor echitabile.

În **Rusia**, Curtea Constituțională a stabilit că [deciziile de transfer între centrele de arest preventiv sunt supuse controlului judiciar](#). Transferurile frecvente ale inculpaților sunt adesea [utilizate ca mijloc de presiune asupra acestora](#).

RESTRICȚII ■ În **Germania**, Curtea Constituțională Federală a stabilit că [încătușarea sau fixarea deținuților de patul de spital în spitalele civile](#), fără a se ține cont de circumstanțele personale ale acestora, încalcă Constituția. Curtea Constituțională Federală [a clarificat, de asemenea, standardele procedurale](#) pe care deținuții trebuie să le urmeze în plângerile lor împotriva măsurilor de constrângere care le sunt impuse.

AJUSTAREA SENTINȚEI ■ În **Marea Britanie**, Înalta Curte a clarificat [condițiile în care puterea executivă poate face uz de puterea sa discreționară de a solicita prelungirea detenției](#) deținuților condamnați la o pedeapsă determinată, eligibili pentru eliberare automată la data eliberării condiționate, în cazul în care consideră că persoana în cauză prezintă un risc semnificativ de vătămare gravă pentru public.

TORTURĂ ȘI RELE TRATAMENTE ■ În **Republica Moldova**, Ministerul Justiției a organizat un atelier de lucru privind prevenirea relelor tratamente în penitenciare, ca urmare a publicării unui [raport elaborat de ONG-ul Promo-LEX](#), care arată că această problemă rămâne una gravă.

În **Polonia**, Mecanismul Național de Prevenire (MNP) a alertat autoritățile cu privire la [posibile cazuri de tortură și tratamente inumane și degradante](#) într-unul dintre penitenciarele din țară.

În **Rusia**, o instanță regională a început să examineze un caz privind [torturarea pe scară largă a deținuților](#).

EDIȚIA INTEGRALĂ O PUTEȚI CITI PE PAGINA NOASTRĂ WEB >>

Aducem mulțumiri speciale [membrilor și partenerilor noștri asociați](#) pentru elaborarea în comun a acestei compilații!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Această compilație este finanțată de Uniunea Europeană și de Fondul Robert Carr. Cu toate acestea, opiniile și punctele de vedere exprimate sunt doar cele ale autorilor și nu le reflectă neapărat pe cele ale Uniunii Europene, ale Comisiei Europene sau ale Fondului Robert Carr. Nici Uniunea Europeană, nici Comisia Europeană și nici Fondul Robert Carr nu pot fi considerați responsabili de acestea.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

